డి.డి. గారి. సి.సి.

వేమూరి సుబ్రహ్మణ్యం

"ఆల్‌రైట్. ట్రాన్స్‌ఫర్ ఆర్డర్ ప్రిపేర్ చేసి అరగంటలో బంగళాకు పంపించు" అంటూ డిప్యూటీ డైరెక్టరు నాగరాజు తన ఫియెట్ కారులో ఎక్కి కూర్చున్నాడు. అంత వరకు కారుతలుపు తెరచి పట్టుకొని నిల్చున్న డ్రైవరు "దొరగారు" కారు ఎక్కగానే తలుపువేసి తన సీటులో ఎక్కి కూర్చున్నాడు.

కారుకు కొంచెం యివతలగా నిల్చున్న ఆఫీసు మేనేజరు "యస్ సార్" అన్నాడు సవినయంగా.

కారు బయలు దేరింది.

"ఇహ వెళ్ళి రావయ్యా మొగుడా" అని అనుకొన్నాడు మేనేజరు వెనకాలే నిల్చున్న క్యాంపు క్లార్కు శ్రీరామ చంద్ర మూర్తి.

కారు బయలు దేరటం చూసి మేనేజరూ క్యాంపుక్లర్కు సెల్యూట్ చేశారు. అది అందుకున్న సూచనగా నాగరాజు కొద్దిగా తల ఆడించాడు.

అప్పటిదాకా తలుపుల వెనకా, కిటికీల ప్రక్కనా నిల్చుని నక్కి నక్కి చూస్తున్న ఆఫీసు గుమాస్తాలు కారు వెళ్ళటంచూచి బిల బిలమంటూ బయటి కొచ్చారు.

మేనేజరుకంటే ముందు చకచకా మెట్లెక్కి వరండాలోకొచ్చాడు శ్రీరామ చంద్రమూర్తి. ఒక్కసారిగా అందరూ అతడిని చుట్టుముట్టారు. "ఏమిటి? ట్రాన్స్‌ఫర్లంటున్నాడు?" "ఇక్కడ్నించి ఎవరికి విముక్తి కలిగింది?" "ఇక్కడికి ఎవరిని రప్పిస్తున్నారు....?"

ఇంతమందికి వున్న యిన్ని రకాల ఆదుర్దా చూసి శ్రీరామచంద్రమూర్తి చిద్విలాసంగా చిరునవ్వు నవ్వాడు. "పీడ వదిలింది భాయ్? నన్ను ఏలూరు ట్రాన్స్‌ఫర్ చేశారు...." అన్నాడు.

అందరూ ఒక్కసారిగా నిర్ఘాంత పొయ్యారు.

"నిన్ను ఏలూరు వేశారా? మరి...."

మిగిలిపోయిన ఆ అసంపూర్తి ప్రశ్నకు శ్రీరామచంద్రమూర్తి వెనకాలే వరండాలో కొచ్చిన ఆఫీసు మేనేజరు పురుషోత్తమరావు సమాధానము చెప్పాడు. ఆయన వరండాలో నిల్చుని వున్న ఎస్టాబ్లిష్‌మెంటు క్లార్కు మోహ

నదాసుని పిలిచి "శ్రీరామచంద్రమూర్తిని ఏలూరు ట్రాన్స్ఫరు చేసినట్లు అక్కడి డిస్ట్రిక్ట్ ఆఫీస్‌లోని ప్రతాపరెడ్డిని యిక్కడికి ట్రాన్స్ఫరు చేసినట్టు ఒక ఆర్డర్ పుటప్ చేయి. అట్లాగే వివేకానందంను క్యాంపుక్లార్కు సీటులో వేసినట్టుగా ఒక ఆఫీసు ఆర్డరు కూడా పుటప్ చేసి తీసుకురా" అని చెప్పి తన గదిలోకి వెళ్ళాడు.

ఆఫీసులో ఒక్కసారి గగ్గోలు పుట్టింది. ఇందిరాగాంధీ ప్రధాన మంత్రిగా ఎన్నికైన ఆ క్షణంలో పార్లమెంటు హాలులో కనబడిన దృశ్యాన్ని

కొంచెం అటూ యిటూగా యిక్కడ ఊహించు కోవచ్చు!

అజేయుడైన శ్రీరామచంద్రమూర్తి దిగిపొయ్యాడు! అనామకుడైన వివేకానందానికి పట్టాభిషేకం జరిగింది!!

ఆఫీసులోని పన్నాలుగు మంది గుమాస్తాలూ ఒక్కసారి వివేకానందం చుట్టూ చేరారు.

"కంగ్రాచ్యులేషన్సోయ్"

"మై హార్టీ కంగ్రాచ్యులేషన్సండీ.."

"వివేకా! పద ముందు! అర్జంటుగా చిన్న సైజు పార్టీ చేయి ముందు. తరువాత డిన్నరు ఇద్దుగానిలే" అన్నాడు భగవానులు. అతడొక్కడే యీ ఆఫీసులో వివేకానందాన్ని ఒరే. అని పిలువ గలిగిన స్నేహితుడు.

భగవానులు యీ ప్రపోజలు చేయగానే మోహనదాసు రెండంగల్లో మేనేజర్ గదిలోకివెళ్ళి "సార్ కొత్త సి. సి (క్యాంపు క్లార్క్) పార్టీ ఇస్తున్నాడండీ. అదయ్యాక వచ్చి ట్రాన్స్ఫర్ ఆర్డర్స్ పుటప్ చేస్తాను" అన్నాడు.

"నో, నో, మిస్టర్ దాస్. డి. డి (డిప్యూటీ డైరెక్టరు)గారు ఊరుకోరు. ఆయన హాఫెనవర్‌లో పంపించమన్నారు. హాఫెనవర్ అంటే అరగంట. అంతే. ముందు అవి పుటప్‌జేసి వెళ్ళండి" అన్నాడు మేనేజరు.

మోహనదాసు ట్రాన్స్ఫర్ ఆర్డర్లు తయారు చేసి మేనేజరు టేబులు మీదికి చేర్చేటప్పటికి మరో పది నిముషాలు పట్టింది. ఈ పది నిముషాలు మిగిలిన వాళ్ళంతా వరండాలో నిల్చుని (వివేకానందం చుట్టూ) హస్కుకొడుతున్నారు.

ఇంతలో ఆఫీసు ప్యూన్లు యిద్దరూ వరండాలోకొచ్చారు. "ఏంది బాబూ మమ్మల్ని అటిగెల్లరా టీ పార్టీకి?" అని అడిగాడు మల్లన్న వివేకానందం వైపు చూస్తూ.

"అదేమిటి మల్లన్నా? మీరు లేకుండానా? మాతో నువ్వొద్దువుగాని. భీముడు యిక్కడే వుంటాడు. వచ్చేటప్పుడు భీముడికోసం హోటలునుంచి నున్న కాఫీ టిఫిను తెద్దువుగానిలే" అన్నాడు వివేకానందం.

ఆఫీసులో ఇద్దరు ప్యూన్లు వున్నారు. ఒకతను ఎస్టాబ్లిష్మెంటు సెక్షన్‌లో పని చేస్తున్నాడు కాబట్టి యిద్దరిలోకీ అతడికే ప్రిఫరెన్సు ఎక్కువ.

మధ్యాహ్నం రెండున్నరయింది.

ఆఫీసు మేనేజరునూ, భీముడినీ వదిలేసి అందరూ మెయిన్‌రోడ్ మీద వున్న 'శారదా భవన్'కు బయలు దేరారు. ఆఫీసు మేనేజరు టీపార్టీలకూ వాటికీ రాడు. హోటలునుంచే ఆయనకు టిఫినూ కాఫీ పంపుతుంటారు.

శారదా భవన్ స్పెషల్ రూంలో కూర్చున్నాక భగవాన్లే చొరవ తీసుకుని పదిహేను స్వీట్లు ఆర్డరిచ్చాడు. సర్వర్ అవి తెచ్చి పెట్టగానే పదిహేను చపాతీ తెమ్మన్నాడు.

"డి. డి. గారి సి. సి ఆరోగ్యానికి

...." అందరూ స్వీట్లు త్రుంచి నోట్లో వేసుకొన్నారు.

పోలీసు కానిస్టేబుళ్ళ పేర్లు వాళ్ళ సర్వీసు పెరిగిన కొద్దీ మరుగున పడిపోతాయి. అట్లాగే ఒక ఆఫీసులో ఎక్కువ సర్వీసు వున్న గుమాస్తాకు అతడి పేరు మరుగున పడిపోతుంది "ఎ ఒన్" అనో "బి ఫోర్" అనో "సి సెవెన్" అనో "డి టు" అనో వున్న అతడి సీటు పేరుతో అతడు స్థిరపడిపోతాడు.

కాని ఈ ఆఫీసులో క్యాంపు క్లార్కు మటుకు అతడు సీటు తీసుకొన్న మరుక్షణమే "డి. డి. గారి సి. సి. గా మారిపోతాడు.

సి. సి. ని చూస్తే మేనేజరుకైనా హడలే. చండ ప్రచండుడైన నాగరాజుకు ఆఫీసు మేనేజరుకన్నా క్యాంపు క్లార్కే సన్నిహితంగా వుంటాడు. మరి నాగరాజుకు సన్నిహితంగా వున్న ఏ వ్యక్తిని చూసినా డిపార్టుమెంటులోని జిల్లా అధికార్ల దగ్గరనుంచీ ఆఫీసు ప్యూన్లదాకా అందరికీ వణుకు పుట్టక తప్పదు.

డిప్యూటీ డైరెక్టరైన ఈ రెండేళ్ళలోనూ నాగరాజు పందొమ్మిది మందిని సస్పెన్షన్‌లో వుంచాడు. పదకొండు మందిని డిస్మిస్ చేసేడు. యాభై ఎనిమిది మందికి యింక్రిమెంట్లు ఆపేశాడు. ఎంతమందికి వార్నింగులు యిచ్చాడో, "సెన్షర్"లు యిచ్చాడో తేల్చాలంటే అదో పెద్ద పని.

ఇన్ని పనిష్మెంటు ఆర్డర్లూ నాగరాజు స్వయంగా డిక్టేట్ చేస్తుంటే క్యాంపు క్లార్కు పక్కనే నిలబడి గబగబా లాంగ్ హాండులోనో, షార్ట్‌హేండు లోనో రాసుకోవాలి.

ఆఫీసులో డిప్యూటీ డైరెక్టరుగారు ఫైళ్ళు చూస్తున్న సమయంలో క్యాంపు క్లార్కు అనే వ్యక్తి పక్కనే నిలబడాలి. ప్రతి ఉదయం క్యాంపు క్లార్కు బంగళాకువెళ్ళి నాగరాజుకు కనిపించాలి. ప్రతి సాయంత్రం ఆయన టెన్నిస్ ఆడి యింటికొచ్చే టప్పటికి క్యాంపుక్లార్కు హాజరుగా వుండాలి! .... ఇహ క్యాంపు క్లార్కు పక్కన లేనిదే డిప్యూటీ డైరెక్టరు ఎక్కడికీ క్యాంపుకు బయలుదేరడు....

అందుకే డిపార్టుమెంటులో ఆఫీసర్లనుంచీ జవాన్లదాకా డి. డి. గారి సి. సి. అంటే అంత భయం.

2

ఉదయం ఎనిమిది గంట లయింది. మామూలు రోజుల్లో అయితే యీపాటికి హడావిడిగా అన్ని పనులూ పూర్తిచేసుకొని వివేకానందం డిప్యూటీ డైరెక్టరు గారి బంగళాకు పరిగెత్తేవాడే. ఆదివారం గాబట్టి యివ్వాళ అతడికి బంగళాలో ప్రొద్దున కొలువు లేదు. డిప్యూటీ డైరెక్టరు ఆదివారం నాడు పగలు పన్నెండింటిదాకా పడుకుంటాడు. ఏవయినా ఫైళ్ళు వుంటే మధ్యాహ్నం చూస్తాడు. అందుచేత ఆ వారంపూట మధ్యాహ్నం దాకా వివేకానందం శెలవు దినాన్ని ఆస్వాదిస్తూ కూర్చోవచ్చు.

సొగసైన కురులు

రీటా

ఏపుగా, అందంగా జుట్టును పెంచుతుంది

ఒకరి శిరోజ సౌందర్యంచూచి మరొకరు ఇక ఎంతమాత్రం అసూయపడవలసిన అవసరం లేదు. రీటా వాడి మీ కురుల సౌభాగ్యాన్ని వృద్ధి చేసుకోండి.

వీటో కంపెనీ, మద్రాసు ।

R.20 TG

మొగుడికి రెండోమాటు కాఫీ యిచ్చి, శారద తనూ ఒక గ్లాసు కాఫీ చేతో పట్టుకొని వివేకానందం ఎదురుగా ఫేము కుర్చీలో కూర్చున్నది.

ఈ టీ స్టాండు, దానిచుట్టూ నాలుగు పేముతో అల్లిన యినప కుర్చీలూ యిటీవలే కొన్నవి. ఆ మధ్య ఎక్స్టెన్షన్ ఆఫీసరు నారాయణరెడ్డి "డి. డీ. గారి సి. సి." ని చూడటానికి యిక్కడ కొస్తే యింట్లో ఒక్క కుర్చీ తప్ప రెండోదిలేదు కూర్చొనటానికి. అతడిని కుర్చీలో కూర్చోపెట్టి తాను మంచం వాల్చుకుని కూర్చున్నాడు వివేకానందం. ఈ దుర్గతి చూసి నారాయణరెడ్డి సహించలేక పొయ్యాడు! అప్పటి కప్పుడు వివేకానందాన్ని బజారు తీసుకెళ్ళి నూటపదిహేను రూపాయలు పెట్టి యీ సెట్టు కొని యిచ్చాడు!....

"సాయంత్రం మీకు డి. డి. గారితో కాపనం లేకుండావుంటే ఏదైనా సినిమాకి వెళ్దామండీ" అన్నది శారద.

"ఓ. దానికేం! అట్లాగే వెడదాం. నేను బంగళాకు వెళ్ళొచ్చేటప్పటికి రెడీగా వుండు.... అన్నట్టు రేపు నేను ఆఫీసుకెళ్ళి భీముడ్ని పంపిస్తాను. ఆ నాలుగు టెర్లిన్ షర్టులూ, మూడు వులెన్ ప్యాంటులూ ఇస్త్రీకిపంపించు. గురువారంనాడు విజయవాడ క్యాంపుకు బయలుదేరేటప్పటికి కావాలి"

"అట్లాగే. ఈసారి క్యాంపునుంచి వచ్చేటప్పుడు నాకో బెనారస్ పట్టుచీర తెద్దురూ. నీలం రంగుది. మొన్న మా

శ్యామల మొగుడు విజయవాడనుంచే తెచ్చాడుట. ఎంత బాగుందో...."

శారద మాటలకు అడ్డొస్తూ యింటి ముందు డిప్యూటీ డైరెక్టరు గారి ఫియెట్ కారు ఆగింది.

వివేకానందం ఆశ్చర్యపోతూ వరండాలో కొచ్చాడు. కారులోంచి డ్రైవరు సాంబమూర్తి ఠీవిగా దిగాడు. ఒక్క డి. డి. గారి బంగాళాలో తప్ప మరెక్కడా సాంబమూర్తి కారు డ్రైవరు లాగ ప్రవర్తించడు. తాను డి. డి.గారి కారు డ్రైవరు కాబట్టి డిపార్టుమెంటులో అందరూ తనకు లోకువే అని అతడి నిశ్చితాభిప్రాయం.

సాంబమూర్తి ఎడమచేత్తో సిగరెట్ కాలుస్తూనే వివేకానందం దగ్గరకొచ్చి "అయ్యగారు మిమ్మల్ని వెంటనే పిలుచుకు రమ్మన్నారండీ" అన్నాడు.

"ఎందుకోయ్ ?"

"నాకేం తెలుసండీ ? పిలుచుకు రమ్మన్నారు. అంతే."

"సరే వస్తున్నానుండు" అంటూ వివేకానందం లోపలికి వెళ్లాడు.

సాంబమూర్తి తెచ్చిన వర్తమానం శారద లోపలినుంచే విన్నది. "బాగుందండీ ? కొలువుకు వేళా పాళా వుండక్కర్లేదా?" అన్నది నిష్ఠూరంగా.

"గట్టిగా అరవకే బాబూ ! వాడు విన్నాడంటే కొంప లంటుకుంటయ్."

వివేకానందం భయపడటం చూస్తుంటే శారదకు నవ్వొచ్చింది. "అదేమిటండీ అంత భయపడతారూ ? డ్రైవర్నాగూడ హడలేనా?" అంటూ సబ్బూ టవలూ అందించింది.

"భలేదానివే ? మినిస్టరు దగ్గిర పి. ఎ అని ఒకడుంటాడులే. ఆయన డిప్యూటీ తాహసిల్దారుతో సమానం. అయితే మటుకేం ? ఆయనతో సెక్రెటీలు, జిల్లా కలెక్టరులూ ఎంత వినయంగా మాట్లాడుతుంటారో తెలుసునా? ఎందుకని ? ఆయన మంత్రిగారి పి. ఎ. గారు కాబట్టి. ఇదీ అంతే" అంటూ వివేకానందం మొహం కడుక్కునేందుకు బాత్‌రూమ్‌వేపు వెళ్లాడు.

డి. డి.గారి కారులో వివేకానందం బంగళాకు వెళ్ళేటప్పటికి డిప్యూటీ డైరెక్టరు యింట్లోనే లేరు. క్లబ్బుకు పొద్దున్నే వెళ్ళారుట ! ఆ విషయం ఆయన అర్ధాంగి గౌరీదేవి స్వయంగా చెప్పింది. "పొద్దునే ఆయన క్లబ్బుకు వెడ్తూ మీకు కబురుచేయమన్నారయ్యా. ఏం లేదు. బజారెళ్ళి రావాలి. లిస్టు రాసే వుంది. కార్లో వెళ్ళి అలా లిస్టు మన షావుకారుకు యిస్తే పొట్లాలుకట్టి కార్లో పెట్టిస్తాడు. అంతే" అంటూ గౌరీదేవి ఒక అర్ధగజం లిస్టును, వంద రూపాయల కాగితాన్ని వివేకానందం చేతిలో పెట్టింది. "కొంచెం తెచ్చిపెట్టమనీ, మరేమీ అనుకోవద్దనీ" అని కనీసం అనవైనా అనలేదు. అదేదో డ్యూటీలో ఒక భాగమని ఆమె భావం.

వివేకానందం ముఖం పాలిపోయి. నోట మాటలేక యాంత్రికంగా ఆ రెండూ తీసుకొన్నాడు. డ్రైవరు సాంబమూర్తి "రండి బాబూ !" అన్నాడు.

ఇంతలో లోపలినుంచి డిప్యూటీ డైరెక్టరు పెద్ద కొడుకు విశ్వపతి క్రికెట్ డ్రస్సులో, చేతిలో బ్యాటుతో బయటి కొచ్చాడు. "అమ్మా, మన నరసింహాలును నేను తీసికెళుతున్నాను" అంటూ చకచకా వెళ్ళి కారెక్కి కూర్చున్నాడు.

ఇవ్వాళ విశ్వపతి టీముకు కాకినాడ టీముకు క్రికెట్ మ్యాచ్ వున్నది. కావటానికి నరసింహాలు ప్రభుత్వంవారు డిప్యూటీ డైరెక్టరుకు యిచ్చిన బంట్రోతు అన్నమాటే గాని యితడిని వుపయోగించుకొనేది మటుకు విశ్వపతే.

యాంత్రికంగా వివేకానందం వొచ్చి కారులో వెనుక సీటులో కూర్చున్నాడు. అతడి వెనకాలే నరసింహాలు కూడా ఎక్కి పక్కనే కూర్చున్నాడు.

ఫియెట్ కారు ఝుంయ్‌మని బయలుదేరి అయిదు నిముషాలలో క్రికెట్ గ్రౌండు చేరింది. కారు ఆగీ ఆగటంతోనే నరసింహాలు క్రిందికి దిగి ముందుకువెళ్ళి కారు తలుపు తెరిస్తే అప్పుడు విశ్వపతి కిందికి దిగాడు.

విశ్వపతి కిందికి దిగి క్రికెట్ బ్యాటును రెండు చేతులతో విలాసంగా పట్టుకొని యిటు తిరిగి "చూడండి, మిస్టర్ వివేకానంద్. మా మెన్యు లిస్టులో రాసుండరు. కొట్లో బ్రిల్‌క్రీమ్ వుంటుంది. తీసుకురండి. ప్లీజ్" అని యితడి సమాధానాని కయినా ఎదురు చూడక చకచకా సాగిపొయ్యాడు.

ఈ దెబ్బతో వివేకానందం పూర్తిగా నేల మట్టానికి కరుచుకు పొయ్యాడు.

"ఛా! ఏమిటిది? నేను చేసేది క్లార్కు వుద్యోగమా? డి. డి. గారి బంట్రోతు వుద్యోగమా?" అనుకొన్నాడు. కారు మళ్ళా షావుకారు కొట్టుదగ్గర ఆగేదాకా అట్లాగే తలొంచుకు కూర్చున్నాడు!

డిప్యూటీ గారింట్లో సామానులు అప్పచెప్పి విశ్వపతి బ్రిల్ క్రీంతో సహా మళ్ళా కారులో యింటికొచ్చేటప్పటికి పదకొండు గంట లయింది.

"ఛీ! ఇంతకంటే బానిస బతుకు నయం. బాబో! యీ సి. సి. వుద్యోగానికో నమస్కారం. రేపే సిక్ లీవు పెడతాను" అనుకొంటూ కారులోంచి దిగాడు వివేకానందం. అతడు దిగటమే అలస్యంగా ఫియెట్ సాగిపోయింది.

కారు మలుపు తిరిగి పోవడం చూసి యిటువేపు వీధి చివర నిల్చుని వున్న ఎక్స్‌టెన్షన్ ఆఫీసరు బలరామరెడ్డి చకచకా యిటు వచ్చాడు. ఇంట్లోకి అడుగు పెట్టబోతున్న వివేకానందం ఎందుకో యిటు చూసి బలరామరెడ్డి కనబడగానే గడప దగ్గిరే ఆగాడు.

"గుడ్‌మార్నింగ్ సి. సి. గారూ"

"రండి. ఏమి టిలా వొచ్చారు?"

"ఊరికేనే. మిమ్మల్ని చూదామని వస్తే మీరు డి. డి. గారి కారులో వెళ్ళారని తెలిసింది, వెయిట్ చేస్తూ నిల్చున్నాను."

"లోపలికి రండి" అంటూ వివేకానందం ఆహ్వానించాడు.

బలరామరెడ్డిని ముందు గదిలో కూర్చోపెట్టి వివేకానందం లోపలికి

ళ్ళాడు కాఫీ పెట్టమని శారదతో చెప్ప టానికి.

మధ్య గదిలో కూర్చుని ఏవో ఆట లాడుకొంటున్న పొరుగింటి ఆడ పిల్లలు యితడిని చూసి క్షణ మాత్రం తమ ఆటఆపి తిరిగి అందులో నిమగ్ను లయ్యారు. వంటయింట్లో పని చేసు కొంటున్న శారద అలికిడి విని ఇవతలి కొచ్చింది.

"ఇందాక ఆయన ఎవరో...."

ఆమె మాటల మధ్యలోనే ముందు గదిలో ఎవరో వున్నారన్నట్టుగా వివేకానందం సైగ చేశాడు.

శారద గొంతు తగ్గించి "....ఓఅర డజను ఆపిల్ పళ్ళు, ఓ డజను బత్తా యిలూ యిచ్చాడండీ" అన్నది చిరు నవ్వుతో.

"కొంచెం కాఫీ పెడుదూ, ప్లీజ్"

"అట్లాగే లెండి"

వివేకానందం మళ్ళా ముందుగది లోకి వచ్చాడు.

పది నిమిషాల తరువాత శారద కాఫీ తెచ్చేటప్పటికీ వీళ్ళిద్దరూ ఏవేవో ఆఫీసు కబుర్లు చెప్పుకొంటున్నారు.

మరో పావుగంటతర్వాత బలరామ రెడ్డి వెళ్ళటానికి లేచాడు.

"ఇహ శలవు తీసుకుంటానండీ. ఏదో ఉడతా భక్తిగా యిది వుంచండి" అంటూ వివేకానందం చేతిలో అయిదు పదిరూపాయల నోట్లు పెట్టాడు బల రామరెడ్డి....

అతడిని సాగనంపి యింట్లోకి తిరిగి వచ్చినపుడు ఇందాక డి. డి. గారి ఇంటి పనులు చేసినప్పుడు పడ్డ మనోవ్యథ యిప్పుడు వివేకానందం మనస్సులో లేదు. జేబులో అయిదు పదులు వున్నా యన్న భావంతో అతడి మనస్సు ఆనంద లోకంలో స్వేచ్ఛా విహారం చేస్తోంది.

3

కొత్తగా వేసిన సర్కార్ ఎక్స్ ప్రెస్సులో డిప్యూటీడైరెక్టరు నాగరాజు, ఆయన క్యాంపు క్లార్కు వివేకానందం విజయవాడ వస్తున్నారు. డిప్యూటీ డైరె క్టరుకు స్వాగతం యివ్వటానికి జిల్లా అధికారి, వివేకానందానికి స్వాగతం యివ్వటానికి జిల్లా ఆఫీసు హెడ్‌క్లార్కు స్టేషన్‌కు వచ్చారు.

ఫస్టుక్లాసు పెట్టెలోంచి నాగరాజు, ఆ పక్కనే మూడవ తరగతి లోంచి వివేకానందం దిగారు. పెట్టెలోంచి దిగిన వివేకానందం తనకు స్వాగతం యివ్వ వొచ్చిన హెడ్‌క్లార్క్ రత్న స్వామికి షేక్‌హ్యాండ్ మాత్రం యిచ్చి ఫస్టుక్లాసు పెట్టె దగ్గరికి పరిగెత్తాడు.

అప్పటికే నాగరాజు పెట్టెలోంచి దిగి జిల్లా ఆఫీసరు వెంకటరెడ్డిని ఏవేవో ప్రశ్నలు వేస్తూ నిల్చున్నాడు. వెంకటరెడ్డి వినయంగా డిప్యూటీ డైరె క్టరుగారికి అన్నీ వివరిస్తున్నాడు.

వివేకానందం రావటం చూసి "అవన్నీ, జాగ్రత్తగా కార్లో పెట్టించు

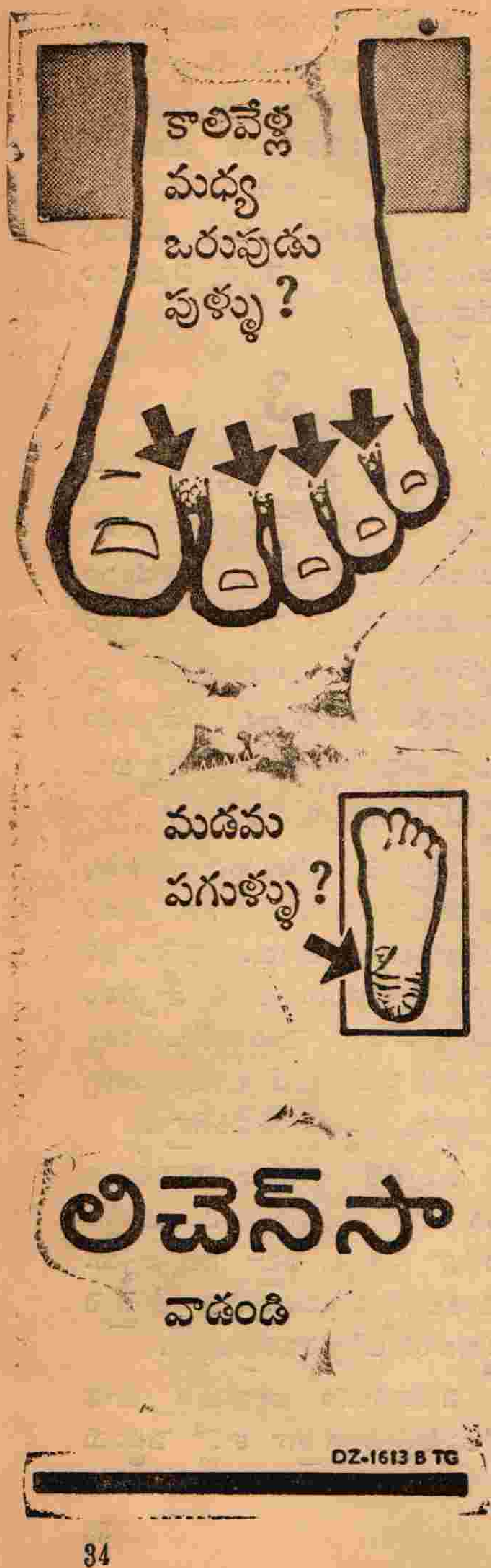

వివేకానంద్" అంటూ నాగరాజు ముందుకు సాగిపొయ్యాడు.

వివేకానందం ప్యాంటు జేబులోంచి డిప్యూటీ డైరెక్టరుగారి సామానుల లిస్టు తీశాడు. దాని ప్రకారం ఒక్కొక్కటీ లెక్క చూసుకొన్నాడు. అన్నీ వచ్చినట్లు నిర్ధారణ చేసికొన్నాక ప్యూన్లు సామాన్లు నెత్తిన పెట్టుకొని బయలు దేరారు....

వెంకటరెడ్డి స్వంత కారులో నాగరాజును కూర్చొబెట్టుకొని డ్రైవ్ చేస్తున్నాడు. వెనక సీటులో డ్రైవరు ముందుకి వంగి కూర్చున్నాడు. డ్రైవరు కదూ, వెనక్క ఆనుకొని కూర్చోటానికి వీలులేదు మరి.

ఆ వెనకాలే టాక్సీలో డి. డి. గారి సామానూ, ప్యూనూ, జిల్లా ఆఫీసు ప్యూనూ, హెడ్ క్లర్క్ రత్నస్వామి, వివేకానందం వస్తున్నారు.

ట్రావెలర్స్ బంగళాలో రెండు కార్లు ప్రవేశించగానే చెల్లా చెదురుగా కూర్చున్న బ్లాక్ ఎక్స్టెన్షన్ ఆఫీసర్లు బిలబిలమంటూ లేచి నిల్చుని డి. డి. గారికి స్వాగతం చెప్పేందుకు వచ్చారు.

అందరి నమస్కారాలూ అందుకొంటూ డిప్యూటీ డైరెక్టరు కారులోంచి దిగాడు. దిగీ దిగటంతోనే ఆయన కళ్ళు ముందువరుసలోనే వున్న నరసింహమూర్తి మీద పడ్డాయి. "ఏమయ్యా? ఈసారి నీ ప్రోగ్రెస్ రిపోర్టు అట్లా ఏడ్చినట్టుందేం? ఉద్యోగం చేయాలని లేదా?" అన్నాడు నాగరాజు.

నరసింహమూర్తి ముఖం గంభ్ర

గొడ్డలి పెట్టి కొట్టినా నెత్తురు రానంతగా పాలి పోయింది. ఆ క్షణంలోనే తనను డి. డి. గారు సస్పెన్షన్‌లో పెట్టినట్టూ, తరువాత ఉద్యోగం వూడినట్టు ఏవేవో భయంకర దృశ్యాలు కళ్ళముందు కని పించటం మొదలు పెట్టాయి.

నాగరాజు మరేమీ మాట్లాడకుండా లోపలికెళ్ళాడు. ఆ వెనకాలే వెంకట రెడ్డి, ఆయన వెనకాలే వివేకానందం లోపలికెళ్ళారు. డిస్ట్రిక్ట్ ఆఫీసు హెడ్ క్లార్క్ కాబట్టి రత్నస్వామికి లోపలికి వెళ్ళటానికి అధికారం లేదు!

మరో ఐదు నిమిషాలలో వెంకట రెడ్డి బయటికొచ్చి "మధ్యాహ్నంమూడు గంటలకు డి. డి. కాన్ఫరెన్స్ ఏర్పాటు చేశారు, ఇక మీరు వెళ్లొచ్చు" అని ప్రకటించి లోపలికెళ్ళాడు.

నాగరాజు ఏ జిల్లాకు వెళ్ళినా బ్లాక్ ఎక్స్‌టెన్షన్ ఆఫీసరులు సమావేశం ఏర్పాటుచేసి అందరికీ అక్షింతలువేస్తుం టాడు, అందరూ వచ్చి ఓపికున్నంత మేర అక్షింతలు స్వీకరించి "అమ్మయ్య యీసారికి గండం గడిచింది" అని బహిరంగంగా అనుకుంటూ "ఈడి. డి. గాడు ఎప్పుడు ట్రాన్స్‌ఫరు అయి చస్తాడోగాని...." అని లోపల దీవిస్తూ వెళుతుంటారు.

వెంకటరెడ్డి లోపలికివెళ్ళగానే ఎక్స్ టెన్షన్ ఆఫీసరులు చెల్లాచెదరుగా బయలుదేరారు. నలుగురైదుగురు మటుకు దిగాలు పడివున్న నరసింహ మూర్తి దగ్గరున్నారు. మరో నలుగురు హెడ్‌క్లార్క్ దగ్గరికి చేరారు....

మరో అయిదు నిముషాలలో వివేకా నందం బయటికొచ్చాడు. అతడిని చూడ గానే అందరూ అతడిచుట్టూ చేరారు. హెడ్ ఆఫీసునుంచి వచ్చాడు. పైగా డి. డి. గారి సి. సి. ఎన్నో విషయాలు తెలుసుకోవచ్చు!

"ఏమిటి సార్ ఎవరినన్నా ట్రాన్స్ ఫర్ చేస్తున్నారా?" "ఎవరికన్నా బొక్క పెడుతున్నారా చెప్పండి సి. సి. గారూ?" "ఈసారి ప్రమోషన్ లిస్టులో డి. డి. గారుఎవరిని రికమెండ్ చేశారో చెప్పండి ప్లీజ్" "నేను నెల రోజులు ఎర్న్‌డ్ లీవుపెట్టేను. శాంక్షన్ అయిందండీ?" "నా ఎరియర్స్ బిల్ కౌంటర్ సైన్ అయిందండీ వివేకా నందంగారూ...."

అందరికీ అన్నిరకాల సమాధానాలు ఎవరికీ ఏ సంగతీ అందకుండా చెప్పే సరికి వివేకానందానికి మరొక పావు గంట పట్టింది. ఎక్స్‌టెన్షన్ ఆఫీసర్లు ఒక్కరొక్కరే వెళ్ళారు. వెళ్ళేముందు 'వివేకానందం గారు ఒకసారి యిలా రండి' అనో "సి. సి. గారూ మాట" అనో యితడిని పక్కకు పిలిచి "ఇది వుంచండి" అంటూ ఎవరికి తోచింది వాళ్ళు పదో యిరవయ్యో, పాతికో చేతిలోపెట్టి పోతున్నారు....

ఆఖరుకు అక్కడ మిగిలింది ముగ్గురే. "డోన్ట్ వర్రీ నరసింహ మూర్తిగారూ డి. డి. గారికి ఏదో చెప్పు కొండి...." అంటూ వివేకానందం అతడిని ఓదార్చ ప్రయత్నించాడు....

ఇంతలో ప్యూన్ వచ్చి "బాబూ!

దొరగారికి గంట గంటకీ బాదం పాలుండాలంట. ఆ నరసింహులు సెబుతుండాడు" అన్నాడు.

నరసింహమూర్తి తన వులెన్ ప్యాంటులో చేయిపెట్టి పదిరూపాయల నోట్ల కట్ట బయటకు తీసి అందులోంచి రెండు పదులు ప్యూను కిచ్చాడు.

"గాంధీ ఐస్ పార్లర్ లోంచి తీసుకురా. బాగుంటుంది" అన్నాడు.

విపరీతంగా లంచాలు పడుతుండటం వల్ల బ్లాక్ ఎక్స్‌టెన్షన్ ఆఫీసర్ల చేతిలో డబ్బు పుష్కలంగా వుంటుందని వివేకానందానికి తెలుసు. కాని నరసింహమూర్తి జేబులో యింత పెద్ద పదిరూపాయల కట్టను చూసి ఆశ్చర్యపోయ్యాడు. రత్నస్వామికి యిదేమీ కొత్త కాదు. అతడు వీళ్ళ దగ్గర యింతకంటే పెద్ద కట్టలే చూశాడు....

"డి. డి. గారి క్యాంపుకు నేనుఎంతో ఖర్చు పెడితే ఏం? ఎన్ని ఏర్పాట్లు చేస్తేనేం? ఈసారి నాకు పనిష్మెంటివ్వక వదలరు ఆయన" అన్నాడు నరసింహమూర్తి. డి. డి. గారు క్యాంపు చేసున్న యీ రెండురోజులూ అన్నీ 'ఎరేంజ్' చెయ్యాల్సిన బాధ్యత యీసారి యితడి నెత్తిన పడింది—

ఇంతలో లోపలినుంచి వెంకటరెడ్డి బయటికొచ్చాడు. ఆయన్ని చూడగానే కాలుస్తున్న గోల్డ్‌ఫ్లేక్ సిగెరెట్టు అవతల పారేశాడు నరసింహమూర్తి.

"మిస్టర్ నరసింహమూర్తి జస్ట్ ఎ మినిట్" అని పిలిచాడు వెంకటరెడ్డి.

నరసింహమూర్తి గబగబా అటు వెళ్ళాడు. వాళ్ళిద్దరూ వరండాలో ఒక మూల నిల్చుని అయిదు నిముషాలసేపు మాట్లాడారు. ఆ తరువాత వెంకటరెడ్డి లోపలికి వెడుతూ "మిస్టర్ వివేకానంద్ యిహ మీరు లాడ్జికి వెళ్ళండి. మళ్ళీ రెండు గంటలకు రమ్మని డి. డి. గారు చెప్పారు" అన్నాడు.

నరసింహమూర్తి వీళ్ళిద్దరి దగ్గరకూ వచ్చాడు. "అదండీ సంగతి. డి. డి. గారు యిల్లు కట్టించే ప్రయత్నములో వున్నారట. దర్వాజాలకు వాటికీ రెండు వేలు వెంటనే కావాలట. అది నన్నిచ్చుకోమని చెబుతున్నాడు మన

బాస్. పైగా ప్రమోషన్ లిస్టుకూడా రికమెండ్ చేయకుండా అపారట డి.డి. గారు. నే నీ మనీ యిస్తే నా పేరు ఆ లిస్టులో యిరికించేటట్టు చేస్తామంటు న్నారు మన బాస్...." అన్నాడుమెల్లిగా రహస్యం బయటపెడుతున్నట్టు.

"మరేం చేస్తారు?"

"ఏం చేస్తాను? ఉద్యోగం వదులు కొంటానా? ప్రమోషన్ పోగొట్టు కొంటానా?"

4

విజయవాడలో డిప్యూటీ డైరెక్టరు గారి క్యాంపు పూర్తయింది. ఆయన యివ్వాళ సాయంత్రమే సర్కార్ ఎక్స్ ప్రెస్‌లో గుంటూరు వెళ్ళాల్సి వున్నది. సాయంత్రం ఆరు గంటలకు సర్కార్ ఎక్స్‌ప్రెస్ వస్తుంది.

మధ్యాహ్నం నాలుగయింది. ట్రావెలర్స్ బంగళాలో డి. డి. గారి గదిలో ఆయన ఠీవిగా పేము కుర్చీ లో కూర్చున్నాడు. ఆయన ప్రక్క నే వెంకటరెడ్డి కూర్చున్నాడు. నాగరాజుకు యిటువేపు వివేకానందం ఏదో ప్యాడ్ పట్టుకుని నిల్చున్నాడు.

"ఏడీ యీ ఫూల్ నరసింహ మూర్తి? ఇట్‌యీజ్ ఆల్‌రెడీ ఓవర్" అన్నాడు నాగరాజు చికాకులో.

ఈ సాయంత్రం నాలుగు గంటల లోపుగా నరసింహమూర్తి రెండువేల రూపాయలూ తెచ్చి యిస్తానని చెప్పి

★ లింకన్ ప్రభుత్వంలో ఒకసారి మంత్రిపదవి ఒకటి ఖాళీ వచ్చింది. పెనెటర్స్‌లో చాలామంది తమ తమ అర్హతలు వుదహరిస్తూ మెమోరాండాలు తీసుకు వచ్చేరు. వారందర్నీ కూర్చోబెట్టి యీ కథ చెప్పాడు లింకన్.

"అనగా అనగా వొక రాజు. ఆ రాజుకొక మంత్రి. రాజూ మంత్రీ వొక నాడు వాహ్యాళికి బయలు దేరుతూ వుండగా ఒక చాకలి ఎదురు పడి ప్రభువు వారు అట్టేదూరం వెళ్ళొద్దండీ; ఎందుకంటే వర్షం వస్తుంది; అన్నాట్ట. మంత్రిగార్ని సలహా అడగా అదేంలేదు; పదండి వెళదాం. అన్నాట్ట.

రాజూ మంత్రీ అలాకాసేపు వెళ్ళగానే వర్షం ప్రారంభమైంది. ఇద్దరూ నిలవ నీడలేక ఎక్కడో చెట్టుకింద చిక్కుపడి తడిశారుట.

మర్నాడు ఆ చాకలికి కబురుచేసి నీకు వర్షం పడుతుందని ముందుగా ఎలా తెలిసింది? అని ప్రశ్నించేరుట. రాజుగారు. దాని కేముందండీ. మాగాడిద నడిగితే చెబుతుంది అన్నాట్ట చాకలి. గాడిద ఎలా చెబుతుందయ్యా అంటే ఆకాశం వేపు కాసేపు మోరఎత్తి చూసి. తిరిగి దించేటప్పుడు చెవులు టప టప లాడిస్తే వాన వచ్చేటట్టూ; ఊరికే దించేసి వూరుకుంటే వర్షం రానట్టూ అనిభాష్యం చెప్పేట్ట చాకలి. గాడిదకి తెలిసిన పాటి తెలియక పోయిందే అని మంత్రి మీద ఒకటే చిరాకు పడి. రాజుగారు మంత్రిస్థానే గాడిదని నియమించుకున్నారు."

"తరవాతేమైంది? అన్నారు అభ్యర్థులు కుతూహలంగా.

"తరవాత యింకేముంది! అప్పట్నుంచీ ప్రతి గాడిదా తనకి మంత్రి పదవి యిప్పించమని అడగడం పరిపాటై పోయింది!" అన్నాడు లింకన్.

వెళ్ళాడు. ఇంతవరకు రాలేదు! అందుకే డి. డి. గారికి విసుగ్గా వుంది.

"ఈ పాటికి వస్తూనే వుండాలి సార్" అంటూ వెంకటరెడ్డి కుర్చీ లోంచి లేచాడు.

ఇంతలో తలుపు తోసుకుని నరసింహమూర్తి ప్రవేశించాడు. అతడి ముఖమంతా చెమటపట్టి వుంది. అలసిపోయి వచ్చినట్టు కనబడుతున్నాడు.

"ఎక్స్క్యూజ్ మి సార్ ఆలస్యం అయింది" అంటూ నిల్చున్నాడు.

"హుం!" అన్నాడు నాగరాజు.

నరసింహమూర్తి ప్యాంటు జేబులోంచి రుమాలుతో వున్న వందరూపాయల నోట్లకట్ట బైటకు తీసి, రుమాలును విప్పి ఆ రెండు వేలు డిప్యూటీ డైరెక్టరుగారి ముందున్న టీ టేబుల్ పైన పెట్టాడు.

నాగరాజు అవి తీసుకొని "హుం!" అన్నాడు. ఒకసారి ఆ నోట్లన్ని లెక్కపెట్టి "ఇవి దగ్గిరుంచు వివేకానంద్. గుంటూరు వెళ్ళాక తీసుకొంటాను" అంటూ యిరవై నోట్లూ యిచ్చాడు.

వివేకానందం అవి అందుకొని జేబులో పెట్టుకోబోయాడు. ఇంతలో తలుపులు హఠాత్తుగా తెరుచుకొన్నాయి. మామూలు దుస్తుల్లో వున్న ముగ్గురు వ్యక్తులు లోపలికి ప్రవేశించారు. అందులో ఒకతన్ని వెంకటరెడ్డి గుర్తుపట్టాడు. స్పెషల్ తహసిల్దారు రామయ్య చెట్టి!

ఆ ముగ్గురిలో ఒకతను ముందుకొచ్చి "మిష్టర్ నాగరాజ్. నేను: అంటీ కరప్షన్ డిప్యూటీ సూపరింటెండెంటును. మీరు లంచం తీసుకొంటున్నట్లు ఇన్ఫర్మేషన్ అందింది. ఏవీ ఆ రెండు వేలు" అన్నాడు!

నాగరాజు మొహం ఎట్లా మారిపోయిందో వర్ణించటం కేవలం అవివేకం. మరుక్షణంలో తెలివి తప్పిపోయినా, గుండె ఆగిపోయినా ఏమీ ఆశ్చర్యంలేదు....

"ఏవీ ఆ నోట్లు?" అన్నాడు డిప్యూటీ సూపరింటెండెంట్ మళ్ళా.

వివేకానందానికి ఒక్కసారి ముచ్చెమటలు పోశాయి. చొక్కా తడిసిపోయింది. వణుకు పుట్టింది. కళ్ళ ముందూ అంతా అలుక్కు పోయినట్టుంది. యాంత్రికంగా నోట్లు తీసి బల్లమీద పెట్టాడు.

"ఓ క్యాంప్ క్లర్కు కు గ్గూడా యిందులో వాటా వుందా?"

"అబ్బే అతడికేమిలేదు సార్. పూర్ ఫెలో" అన్నాడు నరసింహమూర్తి.

"ఓ ఐ సీ. కాని అతనూ వచ్చి స్టేట్మెంట్ యివ్వాలి. వెల్ లెట్ అజ్ మువ్" అన్నాడు.

కాని అప్పటికే వివేకానందానికి స్పృహ తప్పింది. నిల్చున్నవాడల్లా ధభీమని నేలమీద కుప్పగా కూలిపొయ్యాడు........

***